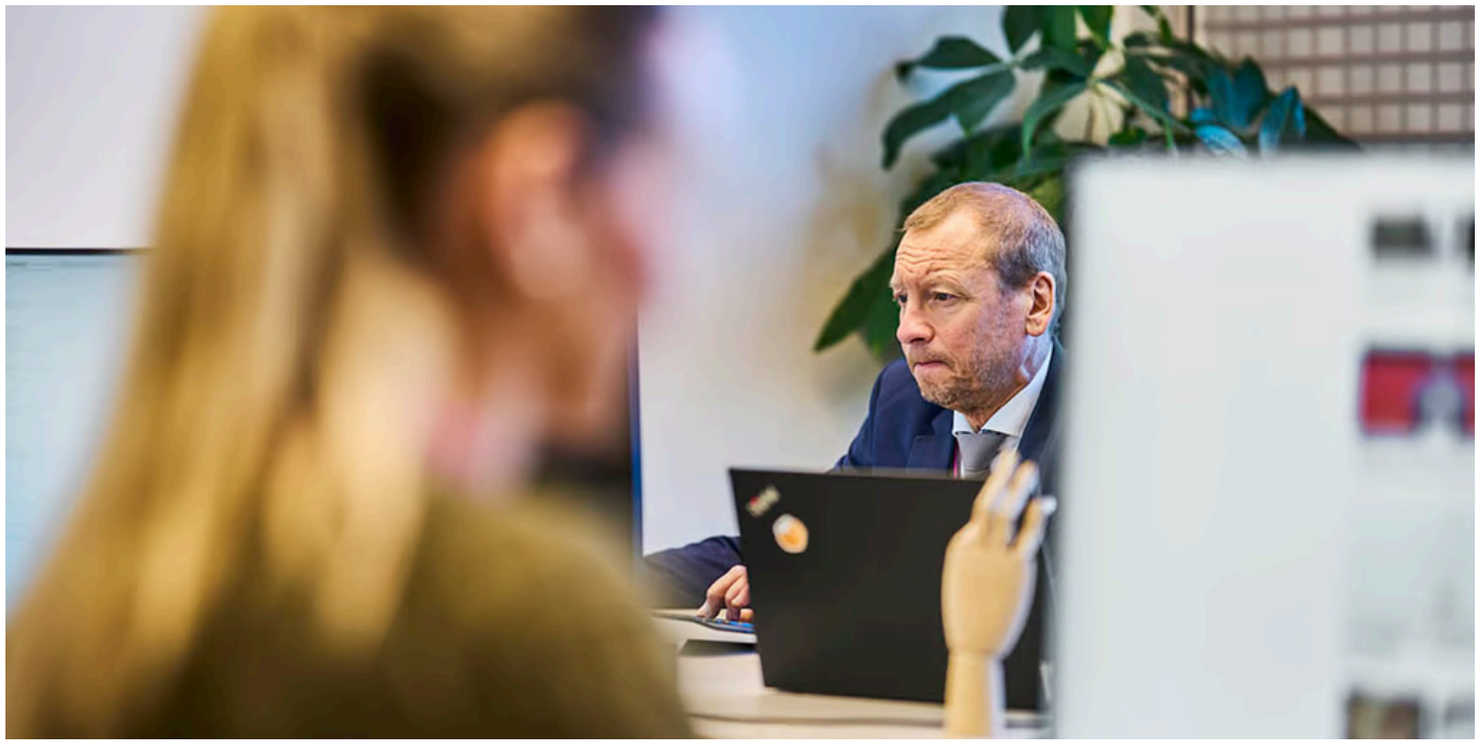
https://www.regionaleforskningsfond.no/trondelag/om-rff-trondelag/nyheter/2025/secure-practice/

Gode historier kan beskytte mot dataangrep

Hvordan kan arbeidsplassen stå imot cyberangrep? Jo, ved å benytte historiefortelling som gjør det lettere for arbeidstakere å forstå og ta i bruk viktige rutiner.

AV MARI EYDE BJERCK, LINDA AANDALEN OG ERLEND ANDREAS GJÆRE | PUBLISERT 17. NOV. 2025

Når ansatte forstår hvorfor tiltakene finnes, og kjenner seg igjen i eksemplene, blir digitale sikkerhetstiltak noe mer enn en plikt. Da er det større sjanse for at de faktisk følges – og at bedriften blir tryggere, skriver kronikkforfatterne. Foto: Secure Practice

Kronikken ble først publisert i Gemini og er skrevet av Mari Eyde Bjerck, førsteamanuensis NTNU, Linda Aandalen, stipendiat NTNU og Erlend Andreas Gjære, günder Secure Practice.

Sikkerhet er jo egentlig noe positivt. Men den som glemmer passord eller blokkeres fra noe man skulle hatt eller gjort, kan bli både stresset og irritert.

Manglende forståelse for sikkerhetstiltak og hvorfor disse må være som de er, gir dårlige brukeropplevelser – gjerne på toppen av en krevende arbeidshverdag.

Så hvordan kan vi øke forståelsen? Svaret kan være så enkelt som å bruke grep fra historiefortelling.

I et forskningsprosjekt med støtte fra Regionalt Forskningsfond (RFF) Trøndelag illustrerte vi sikkerhetstiltak gjennom typiske situasjoner og karakterer som alle kan dra litt kjensel på. Hvem av disse sin atferd ligner din egen, og hvem ligner mest på kontornaboen vår?

Vi brukte *Ulf, Oda og Lasse* som eksempler. Disse tre såkalte personaer, det vil si fiktive karakterer, er basert på studier av brukergruppen vår og er brukt som karakterer i historiefortellingen.

Våre personaer har ulike roller og oppgaver i virksomheten: Én er en relativt analog feltarbeider, den andre er avdelingsleder med personalansvar og en tredje er en utadvent kollega på økonomi.

De har ulik tilgang til data som må beskyttes, men alle kan også være en vei inn til virksomheten for uvedkommende.

Alle vet godt at de skal låse skjermen sin og logge ut av egne kontoer på PC-en før de går fra den. Men likevel skjer det som regel ikke. Dette er en av situasjonene som deltakerne i studien vår har tatt stilling til og vurdert.

Studien viser at arbeidstakere ofte skjønner hva de *bør* gjøre, men i noen tilfeller gjør de likevel det motsatte. Flere husker heller ikke digital sikkerhetsopplæring de har fått.

Med visuelle og fortellende virkemidler har vi gitt våre personaer et ansikt og en stemme, gjennom en interaktiv form for sikkerhetsøvelse. Vi ville teste om arbeidstakere kan forstå sikkerhetsopplæringen bedre og huske mer av budskapet slik.

Vi designet også en spørreundersøkelse for å kartlegge sikkerhetsforståelsen. Begge deler ble testet blant ansatte i to store norske virksomheter.

De foreløpige resultatene viser en klar tendens:

Deltakerne festet seg ved historiene til personaene, de fikk større empati med dem, og kjente igjen seg selv eller arbeidskollegaer. Dermed husket de også bedre betydningen av ulike sikkerhetstiltak, som å låse skjermen sin, og installere oppdateringer.

Dette viser at å sette mennesket i sentrum ved å illustrere typiske situasjoner og karakterer, gir et kraftfullt verktøy for å kommunisere komplekse ting på en enkel og engasjerende måte.

Når vi bruker historiefortelling for å måle sikkerhetstiltak, kan vi lage scenarier der folk kjenner seg igjen. Der vil ikke sikkerhet lenger oppleves som en byrde, men en naturlig del av hverdagen. Dette kan bygge broen mellom teknologiske løsninger og folks egen forståelse.

Ved å kommunisere digitale sikkerhetstiltak som en del av folks arbeidsdag og virkelighet, blir det lettere å forstå, vurdere og måle om sikkherhetstiltak fungerer og hva man må gjøre for å bedre disse.

I tillegg kan det hende at historiene gjør det mulig å bedre forståelsen mellom de som skal utføre og de som skal utforme sikkerhetstiltakene.

Studiedeltakerne fikk bedre forståelse av hverdagslige tilfeller hvor det kan være risikabelt å velge annerledes. Dermed opplevde de opplæringsdelen som mer praktisk og lærerik. Å koble deltakernes svar mot aktuelle personaer, kan også gi pekepinn på hvordan sikkerhetsopplæringen bør innrettes videre.

Veien videre

Innsikten fra RFF-prosjektet er omsatt til et fengende og innovativt øvingskonsept - PrepJam - som skal videreutvikles gjennom praktisk anvendelse med en lang rekke virksomheter. Med støtte DIGITAL Europa-programmet skal Secure Practice AS nå ta opplæringsplattformen for sikkerhetskultur og kompetanse til flere land i Europa.

`Meldinger ved utskriftstidspunkt 8. november 2026, kl. 02.56 CET`

> Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.